

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1310-489

Chișinău

01 07 2013

**Biroului Permanent
al Parlamentului
Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare în mod prioritar proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.456 din 1 iulie 2013.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege nominalizat este Ministerul Justiției.

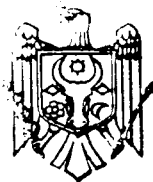
Anexă: Hotărârea Guvernului nr.456 din 1 iulie 2013 – 4 ex;
Proiectul de lege nominalizat – 2 ex;
Nota informativă – 1 ex.

Prim-ministru

Iurie LEANCĂ

Ex: I. Prisăcaru
tel: 250483

1310-489
01 07 2013
296
13

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 456

din 1 iulie 2013

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.81, art.667), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 1:

noțiunea „Comisia Electorală Centrală” va avea următorul cuprins:

„*Comisia Electorală Centrală* – organ de stat independent înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul bunei desfășurări a alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;”;

după noțiunea „educație electorală” se completează cu noțiunile cu următorul cuprins:

„*finanțarea campaniilor electorale* – finanțarea directă sau indirectă, susținerea materială prin alte forme a concurenților electorali de către stat, persoane fizice și/sau juridice;

„*finanțarea partidelor politice* – finanțarea directă sau indirectă, adică oferirea, alocarea sau transmiterea în beneficiul partidelor politice a mijloacelor financiare, materiale sau de alt caracter de către stat, persoane fizice și/sau juridice;”;

după noțiunea „persoane autorizate să asiste la operațiunile electorale” se completează cu noțiunea cu următorul cuprins:

„*rapoarte privind finanțarea campaniilor electorale* – rapoartele concurentului electoral privind fluxul mijloacelor bănești, inclusiv mijloacele financiare acumulate, sursele din care au provenit acestea și cheltuielile efectuate în campania electorală;”.

2. La articolul 16 alineatul (1), cuvintele „și desfășurarea alegerilor” se substituie cu cuvintele „, desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării legislației din domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.”.

3. Articolul 19 se completează cu un nou alineat, (3), cu următorul cuprins:

„(3) Înainte de confirmare, candidații la funcția de membru al Comisiei Electorale Centrale sînt supuși verificării, în condițiile Legii nr.271-XVI din 18

decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice. Informația despre rezultatele verificării se dă publicității de către autoritatea care confirmă membrul Comisiei.”.

4. La articolul 20, alineatul (3) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Sesizarea privind nerespectarea condițiilor menționate la art. 19 alin. (2) din prezentul Cod sau comiterea faptelor incompatibile se depune la autoritatea care a desemnat sau a confirmat membrul Comisiei.”.

5. Articolul 22:

alineatul unic devine alineatul (1);

la alineatul (1) partea introductivă va avea următorul cuprins:

„(1) În calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală:”;

se completează cu un nou alineat, (2), cu următorul cuprins:

„(2) În calitate de organ independent de supraveghere și control în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală:

a) elaborează și emite acte normative necesare în scopul aplicării și respectării legislației din domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;

b) elaborează documente cu caracter de îndrumare (formulare, ghiduri, norme metodologice) necesare în scopul asistenței activității financiare și instruirii partidelor politice și a concurenților electorali în privința drepturilor, obligațiilor și responsabilităților acestora în procesul de administrare a finanțelor;

c) colectează și sistematizează rapoartele anuale privind gestiunea financiară, rapoartele de audit ale partidelor politice și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale prezentate de concurenții electorali;

d) asigură publicarea pe pagina sa web a informațiilor și rapoartelor anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice, precum și a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale;

e) examinează sesizările și contestațiile privind încălcarea legislației din domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;

f) constată contravenții și încheie procese-verbale cu privire la contravențiile ce vizează utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau din străinătate pentru finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare a partidelor politice și a fondurilor electorale, precum și neexecutarea somațiilor Comisiei;

g) aplică sau solicită aplicarea sancțiunilor prevăzute de prezentul Cod și Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice pentru încălcarea legislației din domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, sesizează organele competente în privința încălcărilor ce sînt pasibile de răspundere contravențională, penală sau cu privire la încălcarea legislației fiscale;

h) cooperează și acordă asistență informațională la elaborarea studiilor independente de monitorizare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;

i) studiază și monitorizează aplicarea legislației în domeniul finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, înaintează Parlamentului și Guvernului propuneri privind modificarea cadrului legislativ în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;

j) dispune de drept de acces la informațiile deținute de autoritățile publice de toate nivelele și la registrele de stat, inclusiv la informațiile ce constituie date cu caracter personal, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal;

k) exercită alte atribuții de supraveghere și control al respectării legislației în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, în conformitate cu prevederile prezentului Cod și ale Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.”.

6. Articolul 24 va avea următorul cuprins:

„Articolul 24. Finanțarea activității Comisiei Electorale Centrale

(1) Activitatea Comisiei Electorale Centrale se finanțează de la bugetul de stat. Comisia estimează cheltuielile legate de funcționarea sa, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor ordinare, inclusiv pentru activitățile pe care le preconizează să le desfășoare pe parcursul următorului an bugetar și planifică propriul buget anual.

(2) Bugetul Comisiei Electorale Centrale pe anul următor, însoțit de avizul Guvernului, se prezintă spre examinare și se aprobă de Parlament, în termenele stabilite în calendarul bugetar.

(3) Parlamentul remite Guvernului bugetul aprobat al Comisiei Electorale Centrale pentru includerea lui în proiectul legii bugetului de stat pentru anul bugetar următor.”.

7. La articolul 26 alineatul (1), litera p) va avea următorul cuprins:

„p) aplică sancțiunile prevăzute de prezentul Cod pentru încălcarea legislației electorale și cea din domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.”.

8. La articolul 26¹ alineatul (1), sintagma „o subdiviziune a Comisiei Electorale Centrale” se substituie cu sintagma „o instituție publică fondată de Comisia Electorală Centrală”.

9. Articolul 28:

litera h) se completează în final cu cuvintele „, publică rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale ale candidaților independenți;”;

la litera l), după cuvintele „acțiunilor birourilor electorale ale secțiilor de votare” se completează cu cuvintele „, acțiunilor/inacțiunilor concurenților

electorali, precum și cele ce țin de finanțarea candidaților independenți în alegerile locale”.

10. Titlul capitolului 4 se completează cu cuvintele „**ȘI FINANȚAREA CAMPANIILOR ELECTORALE**”.

11. Articolul 36 va avea următorul cuprins:

„Articolul 36. Interzicerea subvenționării din străinătate

(1) Se interzice finanțarea directă sau indirectă, susținerea materială sub orice formă a campaniilor electorale ale candidaților la alegeri și ale concurenților electorali de către alte state, de către întreprinderi, instituții și organizații străine, internaționale și mixte, precum și de către persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova. Sumele astfel primite se confiscă prin hotărîre a instanței de judecată și se fac venit la bugetul de stat, conform prevederilor legislației penale și contravenționale.

(2) Prevederile alin. (1) al prezentului articol nu pot fi interpretate și aplicate în sensul limitării finanțărilor alocate deschis și transparent, cu scopul sprijinirii eforturilor de promovare a valorilor democratice, a standardelor internaționale pentru alegeri libere, democratice și corecte.”.

12. Articolul 37:

la alineatul (2), sintagma „Ministerul Finanțelor” se substituie cu sintagma „Comisia Electorală Centrală”;

se completează cu un nou alineat, (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) Concurentul electoral care și-a retras candidatura este obligat să restituie creditul alocat din bugetul de stat pentru a-și desfășura campania electorală, în termen de 2 luni de la retragerea candidaturii.”.

13. Articolul 38 va avea următorul cuprins:

„Articolul 38. Condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale

(1) Finanțarea directă și indirectă, susținerea materială prin alte forme a campaniilor electorale ale concurenților electorali de către persoanele fizice și juridice se efectuează cu respectarea următoarelor condiții:

a) concurentul electoral deschide la bancă un cont cu mențiunea „Fond electoral”, virînd în el mijloace financiare proprii, precum și alte sume bănești, primite în condițiile legii de la persoane fizice cetățeni ai Republicii Moldova, de la persoane juridice din țară și confirmă la Comisia Electorală Centrală persoana responsabilă de finanțe (trezorierul). Candidații în alegeri nu pot fi desemnați trezoreri;

b) concurentul electoral care nu deschide un cont la bancă cu mențiunea „Fond electoral” informează despre aceasta Comisia Electorală Centrală și desfășoară doar activități de campanie sau promovare electorală ce nu implică cheltuieli financiare;

c) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate pe contul „Fond electoral” al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luând ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția în care au loc alegerile;

d) plafoanele donațiilor persoanelor fizice și juridice pe contul „Fond electoral” pentru o campanie electorală constituie 20 și, respectiv, 40 de salarii medii lunare pe economia națională stabilite pentru anul respectiv;

e) persoanele juridice pot vira sumele bănești pe contul „Fond electoral” numai prin transfer, cu o notă informativă despre inexistența cotei de stat, străine sau mixte în capitalul social, precum și prin depunerea unei declarații pe propria răspundere privind lipsa restricțiilor prevăzute la alin.(2) lit. d) din prezentul articol;

f) donațiile oferite în numerar de către persoanele fizice se însoțesc de un formular completat care se anexează la alte documente contabile ale concurentului electoral susținut. Modelul formularului privind donațiile oferite în numerar se aprobă de Comisia Electorală Centrală;

g) resursele din fondul electoral pot fi utilizate numai după declararea lor Comisiei Electorale Centrale sau consiliului electoral de circumscripție, în cazul candidaților independenți în alegerile locale;

h) mijloacele financiare virate pe contul „Fond electoral” nu pot fi folosite în scopuri personale.

(2) Se interzice finanțarea și susținerea materială sub orice formă, directă sau indirectă, a campaniilor electorale/concurenților electorali de către:

a) persoane juridice din străinătate, inclusiv cu capital mixt, alte state și organizații internaționale, inclusiv organizații politice internaționale;

b) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili prin hotărâre definitivă a instanței de judecată;

c) autorități publice, organizații, întreprinderi, instituții publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor când acordarea serviciilor și a susținerii materiale este expres prevăzută de legislație;

d) persoanele juridice care, cu un an înainte de începerea perioadei electorale, au desfășurat activități finanțate sau achitate din resurse (fonduri) publice, precum și persoanele juridice cu capital străin sau mixt;

e) persoane anonime sau în numele unor terți;

f) persoane fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova;

g) organizații necomerciale, sindicale, de binefacere și religioase.

(3) Toate cheltuielile pentru campania electorală se efectuează din contul mijloacelor de pe contul „Fond electoral”.

(4) Concurenților electorali li se interzice să propună alegătorilor bani, să distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoarele umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

(5) Prevederile alin. (4) al prezentului articol nu se vor aplica în cazul unor cadouri simbolice, reprezentînd publicitate electorală sau politică,

confectionate din mijloace declarate pe contul „Fond electoral”, care poartă simbolică concurentului electoral și a căror valoare de piață nu depășește suma de 2 unități convenționale.

(6) Banca în care sînt deschise conturi cu mențiunea „Fond electoral” informează Comisia Electorală Centrală despre sumele bănești virate în contul concurenților electorali, zilnic și la cererea Comisiei.

(7) În termen de 5 zile de la începerea perioadei electorale, radiodifuzorii sînt obligați să dea publicității și să informeze Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului, referitor la condițiile în care oferă spațiu publicitar (inclusiv prețul/minut) și alte servicii conexe. Comisia Electorală Centrală publică aceste informații pe pagina sa web.

(8) Autoritățile sau instituțiile publice au obligația să ofere suport Comisiei Electorale Centrale și consiliilor electorale de circumscripție în activitatea de supraveghere și control al respectării legislației în domeniul finanțării campaniilor electorale.”.

14. Se completează cu un nou articol, 38², cu următorul cuprins:

„Articolul 38². Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale

(1) Partidele politice și blocurile electorale, precum și candidații independenți în cazul alegerilor parlamentare prezintă, în termen de 3 zile calendaristice de la înregistrarea acestora în calitate de concurenți electorali și, ulterior, o dată la două săptămîni, Comisiei Electorale Centrale, un raport despre mijloacele bănești acumulate și cheltuielile sale din campania electorală atît în formă electronică, cît și pe suport de hîrtie, sub semnătura persoanelor responsabile. Modelul raportului se aprobă de către Comisia Electorală Centrală, în comun cu Ministerul Finanțelor, și conține obligatoriu următoarele informații:

a) datele de identificare a persoanei fizice sau juridice care a donat mijloacele financiare;

b) lista tuturor donațiilor primite, inclusiv natura și valoarea fiecărei donații în bani, mărfuri, obiecte, lucrări sau servicii;

c) valoarea totală a donațiilor și numărul donatorilor;

d) lista donațiilor rambursate ca urmare a depășirii limitei plafoanelor stabilite la art. 38 alin. (1) lit. d) din prezentul Cod;

e) datele de identificare a persoanei fizice sau juridice căreia i-au fost achitate mijloace financiare din contul „Fond electoral” și scopul cheltuielilor respective;

f) sumele datoriilor, numerele actelor financiare de evidență și alte informații concludente;

g) informația contabilă pentru perioada corespunzătoare a persoanelor juridice fondate sau controlate în alt mod de partidul politic respectiv.

(2) Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale primite în condițiile alin.(1) al prezentului articol sînt verificate prealabil de Comisia Electorală Centrală sub aspectul plenitudinii informației și corespunderii cerințelor de întocmire a acestora.

(3) Dacă raportul prezentat de un partid politic, bloc electoral sau candidat independent în condițiile alin. (1) al prezentului articol este incomplet, Comisia Electorală Centrală este în drept să solicite concurentului electoral respectiv date suplimentare, iar acesta este obligat să le prezinte în termen de 3 zile lucrătoare de la solicitare.

(4) Rapoartele sînt plasate pe pagina web a Comisiei în termen de 48 de ore de la primirea lor, cu respectarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(5) Candidații independenți în alegerile locale vor prezenta consiliului electoral de circumscripție respectiv în termen de 3 zile de la înregistrare și, ulterior, o dată în două săptămîni, rapoartele privind veniturile acumulate și cheltuielile efectuate, conform modelului raportului aprobat de Comisia Electorală Centrală. În termen de 2 zile de la recepționare, consiliile electorale de circumscripție vor asigura accesul persoanelor interesate la rapoartele prezentate de candidații independenți, le vor expedia pentru publicare pe paginile web ale autorităților administrației publice locale respective cu respectarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(6) Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală se vor prezenta Comisiei Electorale Centrale de către concurenții electorali înregistrați de aceasta, cel tîrziu cu două zile înainte de ziua alegerilor. Rapoartele se publică pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale în termen de cel mult două săptămîni de la recepționarea lor, cu respectarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(7) Comisia Electorală Centrală elaborează și aprobă, în comun cu Ministerul Finanțelor, formulare obligatorii pentru rapoartele privind veniturile și cheltuielile din campania electorală. La rubrica cheltuieli, care vor include obligatoriu cel puțin următoarele informații:

a) costurile întrunirilor și evenimentelor electorale, inclusiv costurile aferente (chirie, scenă, prestațiile scenice, sonorizare, stand-uri, afișe, cheltuieli de protocol, securitate, reflectarea evenimentului în mass-media etc.);

b) cheltuielile de publicitate, inclusiv la televiziune, radio, alte mijloace media electronice, presa scrisă, panouri, alte platforme publicitare stradale și mobile;

c) cheltuielile pentru materialele promoționale, inclusiv programul electoral al partidului, postere, stegulețe, tricouri, alte articole promoționale oferite gratuit în conformitate cu prevederile art. 38 alin. (4);

d) cheltuielile pentru transportul de persoane și bunuri;

e) costul serviciilor de sondaj a opiniei publice;

f) costurile suplimentare de întreținere: pentru închirierea unor birouri suplimentare în scopuri electorale, salariile personalului angajat temporar în scopuri electorale;

g) costurile de delegare sau detașare a persoanelor;

h) plățile pentru consultanță electorală și politică.

(8) Dacă informația prezentată de un partid politic sau bloc electoral în condițiile alin. (5) al prezentului articol este incompletă, Comisia Electorală Centrală este în drept să solicite concurentului electoral respectiv date suplimentare despre mărimea fiecărei încasări în contul acestuia și despre proveniența acestor mijloace.”.

15. Articolul 65 se completează cu un nou alineat, (6), cu următorul cuprins:

„(6) Contestațiile privind finanțarea campaniilor electorale se adresează Comisiei Electorale Centrale, în privința partidelor politice și blocurilor electorale sau consiliilor electorale de circumscripție, în cazul candidaților independenți la alegerile locale. Examinarea contestațiilor în privința finanțării campaniilor electorale a partidelor politice nu se supune termenelor de prescripție prevăzute de art.66-68 din prezentul Cod.”.

16. Articolul 69:

alineatul (2) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Comisia Electorală Centrală este în drept să aplice sancțiunea complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat.”;

se completează cu un nou alineat, (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul aplicării repetate a sancțiunii sub formă de avertisment pe parcursul aceleiași perioade electorale, Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice care s-au înregistrat în calitate de concurenți electorali sancțiunea complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni până la 1 an.”;

alineatul (4):

la litera a), cuvintele „ , în toate cazurile în proporții considerabile (mai mult de 5 la sută din suma-limită)” se exclud;

la litera b), cuvântul „intenționată” se exclude;

se completează cu un nou alineat, (5), cu următorul cuprins:

„(5) În cazurile prevăzute la alin. (4) al prezentului articol, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează, adoptând o hotărâre în acest sens, o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau alegerilor locale noi. Instanța judecătorească va examina cererea și va emite o hotărâre asupra acesteia în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua nemijlocit anterioară alegerilor.

17. Articolele 70 și 71 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 70. Răspunderea penală**

(1) Se consideră încălcări ale prezentului Cod și sînt pasibile de răspundere penală faptele prevăzute la art.181-182 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002.

(2) Președinții organelor electorale și alte persoane cu funcții de răspundere sînt obligate să informeze, cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele procuraturii sau organele afacerilor interne, despre acțiunile care, după opinia lor, conțin elemente constitutive ale unei infracțiuni, referitoare la organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, care i-au devenit cunoscute.

Articolul 71. Răspunderea contravențională

(1) Se consideră încălcări ale prezentului Cod și sînt pasibile de răspundere contravențională faptele prevăzute la art.47-53 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008.

(2) Contravențiile se constată și se examinează în conformitate cu prevederile Codului contravențional. Președinții organelor electorale, alte persoane care dețin informații concludente despre comiterea contravențiilor sînt obligate să informeze, cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele constatatoare despre faptele care le-au devenit cunoscute și care, după opinia lor, conțin elemente constitutive ale contravențiilor referitoare la organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.”.

Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu articolul 181² cu următorul cuprins:

„Articolul 181². Finanțarea ilegală a partidelor politice și a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare a partidelor politice și ale fondurilor electorale

(1) Falsificarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și/sau a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale, cu intenția de a substitui sau ascunde identitatea donatorilor, mărimea surselor acumulate sau destinația sau mărimea surselor utilizate,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.

(2) Folosirea de resurse administrative (bunuri publice), inclusiv favorizarea sau consimțirea utilizării ilegale a resurselor administrative (bunuri publice) în campaniile electorale dacă au cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(3) Obținerea prin extorcare a donațiilor financiare pentru partidele politice și/sau fondurile electorale

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de pînă la 4 ani și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.

(4) Șantajul donatorilor partidelor politice și ai concurenților electorali,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 5 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(5) Utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice sau a mijloacelor din fondul electoral, dacă a cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(6) Acceptarea intenționată a finanțării partidului politic sau concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 6 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”.

Art. III. – Articolul 38 alineatul (2) din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 131–133, art. 679), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu o nouă literă, l), cu următorul cuprins:

„l) solicitarea sau primirea de către radiodifuzori a unor plăți pentru publicitatea electorală care depășesc tarifele comerciale aplicate pînă la perioada electorală sau pentru altă persoană pentru un timp și orar echivalent.”.

Art. IV. – Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.42-44, art.119), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul capitolului VI va avea următorul cuprins:

**„Capitolul VI
PATRIMONIUL ȘI SUPRAVEGHEREA FINANȚĂRII
PARTIDELOR POLITICE”**

2. La articolul 24 alineatul (3), cuvintele „precum și alte activități economice ce rezultă direct din scopul prevăzut în statut” se substituie cu cuvintele „precum și alte activități ce aduc venituri pentru necesitățile activității de partid, dacă aceste activități nu sînt interzise de lege și sînt prevăzute expres în statutul partidului politic.”.

3. Articolul 25:

la alineatul (1), litera b) se completează în final cu cuvintele „ , cu condiția că sînt luate la evidență în modul stabilit;”;

alineatul (3) se completează în final cu cuvintele „și împreună cu suma totală a cotizațiilor acumulate anual de un partid politic se publică pe pagina web a acestuia și a Comisiei Electorale Centrale.”;

alineatul (4) se completează în final cu cuvintele „ , cu eliberarea documentelor justificative.”.

4. Articolele 26 - 31 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 26. Donațiile

(1) Donațiile pentru partidele politice pot fi de următoarele tipuri:

a) donații în bani, altele decît cotizațiile de membru;

b) donații în formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau cu condiții mai favorabile decît valoarea comercială (de piață), achitarea unor bunuri și servicii utilizate de partid. Aceste donații se reflectă în contabilitatea partidului politic la valoarea lor de piață și se includ în limitele donațiilor prevăzute la alin. (4) și (5) din prezentul articol.

(2) Donațiile în bani pentru un partid politic se efectuează prin operațiuni ale sistemului bancar (card bancar, transfer direct), iar identitatea donatorului se indică în documentul bancar. În cazul în care donatorul nu deține cont bancar și donația se efectuează în numerar, banii se depun la contul bancar al partidului politic. Dacă banii se vor depune în numerar la sediul partidului politic, persoana fizică va confirma depunerea donației prin semnarea unei declarații pe propria răspundere, care va fi păstrată și anexată la documentele contabile. Formularul declarației este aprobat de Comisia Electorală Centrală.

(3) Sursele anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,25% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.

(4) O persoană fizică poate face donații unui sau mai multor partide politice. Donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 20 de salarii medii lunare pe economia națională stabilite pe anul respectiv. Dacă persoana fizică este membru

de partid, în suma limită menționată se include și suma cotizațiilor de membru de partid plătite de aceasta într-un an, cotizația și donația fiind reflectate separat în contabilitatea partidului politic și în rapoartele privind gestiunea financiară ale acestuia.

(5) Donațiile făcute de o persoană juridică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 40 de salarii medii lunare pe economia națională stabilite pe anul respectiv. Persoana juridică care efectuează o donație în bani unui partid politic trebuie să prezinte decizia oficială a organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, precum și să informeze acționarii sau membrii acesteia despre operațiunile astfel efectuate.

(6) Se interzice finanțarea, prestarea serviciilor cu titlu gratuit și susținerea materială sub orice formă, directă și indirectă a partidelor politice de către:

a) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili prin hotărâre definitivă a instanței de judecată;

b) cetățenii străini, apatrizii, persoane anonime sau în numele unor terți;

c) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor când acordarea serviciilor și a susținerii materiale este expres prevăzută de legislație;

d) persoanele juridice care, la data efectuării donației, au datorii restante mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale sau bugetul asigurărilor medicale;

e) persoanele juridice cu capital străin sau mixt, persoanele juridice din străinătate;

f) alte state și organizații internaționale, inclusiv organizații politice internaționale;

g) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere și religioase.

(7) Nu sînt considerate donații activitățile prestate partidului politic în bază de voluntariat în condițiile legislației care reglementează aceste activități.

(8) Fiecare partid politic trebuie să deschidă un cont bancar special unde vor fi transferate toate contribuțiile bănești acordate partidului politic, inclusiv donațiile și cotizațiile de membru. Rechizitele contului bancar special se plasează pe pagina web a partidului, în cazul existenței acesteia, se indică în rapoartele anuale privind gestiunea financiară ale partidului politic și se comunică Comisiei Electorale Centrale.

Articolul 27. Finanțarea din bugetul de stat a partidelor politice

(1) Partidele politice sînt în drept să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Quantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în Legea bugetului de stat pe anul respectiv, cota procentuală constituind nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație și se distribuie după cum urmează:

a) 50% – partidelor politice proporțional performanțelor obținute la alegerile parlamentare;

b) 50 % – partidelor politice proporțional performanțelor obținute la alegerile locale generale.

(2) În cazul blocurilor electorale, alocația se va împărți conform înțelegerii prealabile între membrii blocului electoral sau, în lipsa unei înțelegeri, conform numărului de mandate obținute de fiecare componentă.

(3) Alocațiile din bugetul de stat se transferă, lunar, pe conturile partidelor politice, în condițiile și în proporțiile prevăzute la alin.(1) al prezentului articol, prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. În cazul pierderii sau suspendării, în condițiile prezentei legi, a dreptului la finanțare din bugetul de stat, transferul sumelor respective încetează din luna imediat următoare lunii pierderii sau suspendării dreptului la finanțare.

(4) Mijloacele financiare transferate în contul partidelor politice din contul bugetului de stat, care nu au fost utilizate în anul bugetar curent, sînt disponibile pentru valorificare în anii ulteriori.

(5) Alocațiile bugetului de stat, nerepartizate partidelor politice în anul pentru care au fost prevăzute, nu sînt disponibile spre utilizare în anii ulteriori.

(6) Partidele politice pierd dreptul la alocații din bugetul de stat dacă:

a) activitatea acestora a fost limitată în condițiile art. 21 – pentru întreaga durată de limitare a activității partidului politic;

b) își pierd personalitatea juridică;

c) sînt în proces de lichidare;

d) a fost aplicată sancțiunea privind lipsirea de dreptul la alocații.

(7) Partidul politic care a pierdut dreptul la finanțare din bugetul de stat este repus în acest drept prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, după încetarea cauzelor care au determinat pierderea dreptului la finanțare sau după executarea sancțiunii prin care a fost privat de acest drept.

(8) În cazul reorganizării unor partide politice care au dreptul la finanțare din bugetul de stat, dreptul menționat se transmite succesorilor de drept. În cazul încetării activității partidelor politice care beneficiază de alocații din bugetul de stat, sumele cuvenite acestora se redistribuie celorlalte partide politice beneficiare, în condițiile prezentului articol.

Articolul 28. Utilizarea alocațiilor din bugetul de stat

(1) Alocațiile de la bugetul de stat vor fi utilizate, la decizia organelor de conducere ale partidelor politice, pentru următoarele destinații:

a) cheltuieli pentru întreținerea sediilor;

b) cheltuieli de personal;

c) cheltuieli pentru presă și material promoțional;

d) cheltuieli de deplasare în țară și în străinătate;

e) cheltuieli pentru telecomunicații;

f) cheltuieli pentru primirea delegațiilor din străinătate;

g) plata cotizațiilor de membru în organizațiile internaționale din care partidul respectiv face parte;

h) investiții în bunuri mobile și imobile necesare activității partidului respectiv;

i) cheltuieli de birotică;

j) cheltuieli de audit (extern/obligatoriu);

k) cheltuieli pentru organizarea seminarelor și alte cursuri de instruire pentru membrii de partid, desfășurate pe teritoriul țării.

(2) Este interzisă utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru oricare alte destinații decât cele prevăzute la alin. (1) al prezentului articol.

(3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute la alin. (1) al prezentului articol se restituie în bugetul de stat în baza hotărârii Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației.

(4) Primirea și utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat se reflectă distinct în evidența contabilă a partidelor politice.

(5) Controlul utilizării alocațiilor de la bugetul de stat se efectuează de către Curtea de Conturi, în condițiile legii.

Articolul 29. Rapoartele anuale privind gestiunea financiară

(1) Partidele politice, anual, pînă la 31 martie, vor prezenta Comisiei Electorale Centrale rapoarte privind gestiunea financiară. Partidele politice beneficiare de alocații din bugetul de stat vor prezenta rapoartele respective și în adresa Curții de Conturi.

(2) Rapoartele menționate la alin. (1) al prezentului articol sînt verificate și analizate detaliat de Comisia Electorală Centrală. În scopul verificării, Comisia Electorală Centrală solicită de la partidele politice și alte instituții publice sau private informațiile necesare efectuării controlului în limita de competență. La solicitare, partidele și alte instituții publice sau private vizate sînt obligate să ofere informațiile cerute în termen de două săptămîni. Termenul poate fi extins de către Comisia Electorală Centrală, în funcție de natura informației solicitate, dar nu mai mult de o lună.

(3) Informațiile din rapoartele anuale ale partidelor politice despre veniturile acumulate și cheltuielile efectuate, inclusiv identitatea donatorilor, și informațiile concludente (concluziile) din rapoartele (opiniile) de audit independent sînt plasate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale, în termen de două săptămîni după recepționarea și acceptarea lor, precum și pe paginile web ale partidelor politice, în cazul existenței acestora.

(4) Comisia Electorală Centrală elaborează și aprobă, de comun acord cu Ministerul Finanțelor, formulare obligatorii pentru rapoartele anuale privind gestiunea financiară, care trebuie să conțină informații cu privire la:

a) bunurile și veniturile partidului politic, inclusiv gruparea acestor venituri după tipul lor;

b) toate donațiile oferite partidului politic, inclusiv suma donată, identitatea donatorului (numele/prenumele deplin, denumirea și forma organizatorică), domiciliul/sediul și ocupația/locul de muncă sau genul de activitate;

c) obligațiile și cheltuielile partidului politic, altele decât cele pentru campania electorală, grupate în cheltuieli operaționale și de gestionare a bunurilor;

d) informația contabilă pentru perioada corespunzătoare a persoanelor juridice, fondate sau controlate în alt mod de partidul politic respectiv.

(5) Comisia Electorală Centrală poate solicita prezentarea altor informații pe care le consideră necesare.

Articolul 30. Supravegherea și controlul finanțării partidelor politice

(1) Organul independent ce asigură supravegherea și controlul finanțării partidelor politice este Comisia Electorală Centrală, constituită și abilitată cu atribuții în domeniu, conform Codului electoral și prevederilor prezentei legi.

(2) În privința utilizării alocațiilor primite de partidele politice din contul bugetului de stat controlul se exercită concomitent și de Curtea de Conturi, conform prevederilor care reglementează activitatea acesteia.

(3) Instituțiile menționate la alin. (1) și (2) ale prezentului articol emit instrucțiuni și ghiduri detaliate privind virarea, recepționarea și evidența donațiilor, a contribuțiilor nonfinanciare în beneficiul partidelor politice și despre utilizarea acestora conform destinațiilor stabilite de lege, precum și alte aspecte ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

(4) Comisia Electorală Centrală prezintă anual în fața Parlamentului, pînă la data de 1 iunie, un raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Articolul 31. Auditul și verificarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sînt obligate să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară va fi expediat Comisiei Electorale Centrale și Curții de Conturi, în cazul primirii de către partidul politic a alocațiilor din bugetul de stat.

(2) Auditorul este selectat de către partidul politic și nu trebuie să fi fost, în ultimii 5 ani, membru de partid sau trezorier în campania electorală, precum și să nu ocupe funcția de contabil sau responsabil de finanțe în cadrul partidului politic în care se efectuează auditul.

(3) Auditul rapoartelor financiare se va efectua în conformitate prevederile legislației naționale în domeniu și cu standardele de audit naționale și internaționale.”.

5. Se completează cu capitolul VI¹ cu următorul cuprins:

**„Capitolul VI¹
RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA DISPOZIȚIILOR
LEGALE ÎN DOMENIUL FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE**

Articolul 31¹. Încălcarea prevederilor privind donațiile

(1) În cazul în care un partid politic primește donații cu încălcarea prevederilor art.26 din prezenta lege, inclusiv în cazul primirii donațiilor care depășesc plafoanele stabilite, partidul politic este obligat, în termen de 10 zile de la momentul intrării donației, să verse în bugetul de stat sumele primite cu încălcarea legii sau să restituie sumele primite peste plafoanele stabilite.

(2) În cazul nerespectării cerințelor alin. (1) al prezentului articol, Comisia Electorală Centrală emite în adresa partidului politic o somație scrisă, prin care solicită înlăturarea încălcării și informarea despre măsurile întreprinse, în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea somației.

(3) Neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale constituie contravenție și se sancționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008.

(4) În cazul repetării pe parcursul unui an calendaristic a încălcărilor prevăzute la alin.(3) al prezentului articol și aplicării sancțiunilor contravenționale pentru aceste încălcări, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărâre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni până la un an calendaristic.

Articolul 31². Încălcarea prevederilor privind gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Constituie încălcări ale prevederilor privind gestiunea financiară a partidelor politice:

a) încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidelor politice, inclusiv neprezentarea datelor de identificare a donatorilor;

b) neprezentarea de către partidele politice a raportului anual privind gestiunea financiară în termenul și formatul stabilit, conform legii, către Comisia Electorală Centrală, inclusiv prezentarea datelor incomplete în raport;

c) utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice.

(2) Faptele descrise la alin. (1) al prezentului articol se consideră contravenții și sînt pasibile de răspundere contravențională conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008.

Articolul 31³. Sesizarea privind încălcarea prevederilor privind finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Sesizarea privind încălcarea prevederilor privind finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice poate fi depusă de orice persoană cu drept de vot sau de persoana juridică din Republica Moldova inclusiv autorități

sau instituții publice, în termen de 30 de zile calendaristice din momentul aflării despre comiterea încălcării.

(2) Sesizarea trebuie să conțină datele de identitate și informația de contact ale autorului sesizării, descrierea faptelor ce ar putea constitui încălcări, indicarea probelor care confirmă încălcarea și semnătura persoanei care o depune.”.

Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3–6, art.15), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 48 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 48.** Utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau din străinătate pentru finanțarea partidelor politice sau a campaniilor electorale

Folosirea în alegeri sau la referendum a fondurilor venite din străinătate sau a fondurilor nedeclarate public

se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”.

2. Se completează cu articolele 48¹ și 48² cu următorul cuprins:

„**Articolul 48¹.** Încălcarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și a fondurilor electorale

(1) Neprezentarea de către concurenții electorali a rapoartelor privind finanțarea campaniei electorale în termenele și în formatul stabilit

se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale

(2) Încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidelor politice și a mijloacelor din fondul electoral, inclusiv neprezentarea datelor de identificare a donatorilor

se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

(3) Neprezentarea de către partidele politice a raportului anual privind gestiunea financiară în termenul și formatul stabilit de către Comisia Electorală Centrală, inclusiv prezentarea datelor incomplete în raport

se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

(4) Utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice sau a mijloacelor din fondul electoral, dacă aceasta nu constituie infracțiune

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 1 an.

(5) Folosirea ilicită de resurse administrative (bunuri publice), inclusiv favorizarea sau consimțirea utilizării ilegale a resurselor administrative (bunuri publice) în campaniile electorale, dacă aceasta nu constituie infracțiune

se pedepsește cu amendă de la 150 la 400 unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 1 an.

Articolul 48². Neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale

Neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale privind vărsarea în bugetul de stat a sumelor primite de partidele politice sau concurenții electorali cu încălcarea legii sau peste plafoanele stabilite

se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și privarea de dreptul de a deține anumite funcții pentru un termen de la 3 luni la un an.”.

3. La articolul 385 alineatul (2), după sintagma „art.400–423²” se completează cu sintagma „și art. 423⁶”.

4. La articolul 393 litera d), după sintagma „art.400–423⁵” se completează cu sintagma „și art. 423⁶”.

5. La articolul 400 alineatul (1), sintagma „art.47–54” se substituie cu sintagma „art.47-48, 48¹ alin.(5), 48², 49-54,”.

6. Se completează cu un nou articol, 423⁶, cu următorul cuprins:

„Articolul 423⁶. Comisia Electorală Centrală

(1) Contravențiile prevăzute la art.48¹ alin.(1)-(4) se constată de Comisia Electorală Centrală, din oficiu sau la sesizarea organelor competente.

(2) Este în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale președintele Comisiei Electorale Centrale sau vicepreședintele Comisiei, în cazul în care îl substituie pe președintele Comisiei.

(3) Procesele-verbale cu privire la contravenții se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”.

Art. VI. – Articolul 28 din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 237–240, art. 864), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

la alineatul (1) litera a), liniuța a patra se completează în final cu cuvintele: „, , inclusiv a alocațiilor din bugetul de stat pentru finanțarea partidelor politice”;

la alineatul (3), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) instituțiile, organizațiile finanțate din bugetul public național și partidele politice care primesc alocații din bugetul de stat;”.

Art. VII. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării, cu excepția modificărilor propuse la Art. I pct. 16 și Art.IV pct. 4 în partea ce ține de modificările operate în art. 27 - 29, 31 și 31¹ alin.(4), care vor intra în vigoare de la 1 iulie 2017 în privința alegerilor parlamentare și de la 1 iulie 2015 în privința alegerilor locale generale.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) Comisia Electorală Centrală, în comun cu Ministerul Finanțelor, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi;

a) va elabora și aproba modelul raportului privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

b) va elabora și aproba modelul registrului donațiilor primite de către partidele politice și concurenții electorali.

(4) Comisia Electorală Centrală, În termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi, va elabora și aproba actele necesare pentru implementarea prezentei legi.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Reforma finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale reprezintă unul dintre cele mai importante aspecte în stabilirea democrației. Reglementarea finanțelor partidelor politice și a campaniilor electorale este esențială pentru garantarea independenței față de influențele inadecvate și pentru asigurarea oportunităților egale. Existența unui cadru legal eficient și aplicabil contribuie la stabilirea unui echilibru între finanțarea privată în mod transparent și oportunitatea finanțării de stat.

Tematica finanțării partidelor politice este abordată atât la nivel național, cât și pe plan internațional. Comisia Electorală Centrală, cu suportul partenerilor de dezvoltare (Fundatia Internațională pentru Sisteme electorale (IFES), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și OSCE/ODIHR), a organizat și desfășurat mai multe evenimente ample dedicate tematicii finanțarea partidelor politice.

În rezultatul desfășurării acestor evenimente a fost creat unui grup de lucru, pentru elaborarea strategiilor și implementarea activităților identificate în vederea realizării optime a procesului de reformare a sistemului de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale și elaborarea proiectului actului legislativ pentru modificarea și completarea cadrului legal existent în această sferă.

Necesitatea creării grupului de lucru s-a impus și ca rezultat al obligației statului nostru de a implementa recomandările formulate în Raportul de evaluare a Moldovei, în urma runde a III-a de evaluare, în domeniul „Transparența în finanțarea partidelor politice” adoptat de GRECO (Grupul de State contra Corupției) la cea de-a 50-a ședință plenară (28 martie - 1 aprilie 2011), în care statului nostru i-au fost adresate 9 recomandări.

La 28 noiembrie 2011, prin dispoziția președintelui Comisiei Electorale Centrale, a fost creat grupul de lucru responsabil de elaborarea propunerilor de modificare a legislației în domeniul finanțării partidelor politice și campaniilor electorale. Luând în considerare importanța domeniului abordat, precum și subiecții vizați, în componența grupului respectiv au fost incluși reprezentanți ai Comisiei Electorale Centrale, persoanele delegate din partea altor instituții publice, precum și reprezentanți ai partidelor politice parlamentare, societății civile și partenerilor de dezvoltare.

Totodată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 12 din 17 februarie 2012 „Privind aprobarea Planului de acțiuni pe anii 2012-2013 pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015”, Comisia Electorală Centrală, împreună cu alte instituții publice, precum Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor, Curtea de Conturi, Centrul Național Anticorupție, au fost desemnate responsabile de elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO.

În perioada sa de activitate, grupul de lucru s-a întrunit în 6 ședințe într-o componentă deplină și în 45 de ședințe lucrative, la care au fost abordate teme separate ce vizează domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. În rezultatul activității desfășurate de grupul de lucru, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiectul de lege vizează modificarea și completarea Codului electoral, Legii privind partidele politice, Codului contravențional, Codului penal și Legii Curții de Conturi. Totuși, din cauza lipsei dreptului la inițiativă legislativă a Comisiei Electorale Centrale, Ministerul Justiției promovează acest proiect de lege.

Scopul general al proiectului de lege este stabilirea surselor și condițiilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale, modalității de raportare asupra finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, mecanismului de supraveghere și control asupra finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, măsurilor de sancționare proporționale și corespunzătoare încălcărilor legislației admise în domeniul finanțării partidelor politice și campaniilor electorale.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele recomandări din Raportul GRECO a celei de III- a rundă de evaluare cu privire la „Transparența finanțării partidelor politice”, precum și cele formulate în alte rapoarte cu privire la finanțarea partidelor din Moldova, se referă la: reducerea plafoanelor pentru donatorii privați; reglementări clare privind cotizatiile; oferirea finanțării echitabile de la stat; determinarea clară și strictă a regulilor de evidență și raportare financiară; elaborarea de instrucțiuni/ghiduri metodice și efectuarea instruirii în scopul respectării standardelor și aplicării uniforme a legislației; elaborarea sistemului de sancționare proporțional și adecvat încălcărilor admise; monitorizarea procesului de implementare și executare a legislației în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale; stabilirea competențelor funcționale de supraveghere și control în domeniul finanțării partidelor și campaniilor electorale.

Aceste recomandări impun necesitatea de a: „stabili obligația ca rapoartele financiare anuale ale partidelor politice destinate publicării și prezentării autorităților de supraveghere să includă informație mai exactă, garantând o privire de ansamblu completă asupra bunurilor partidului și veniturilor și cheltuielilor sale”; „obliga ca toate donațiile primite de către partidele politice în afara campaniilor electorale care depășesc o sumă anumită, precum și identitatea donatorilor, să fie dezvăluită autorităților de supraveghere și să fie făcute publice”; „lua măsurile potrivite pentru a asigura că toate donațiile și serviciile oferite partidelor sau candidaților în bunuri sau condiții avantajoase sunt identificate în modul convenit și înregistrate completamente, la valoarea lor de piață, atât în rapoartele anuale ale partidelor, cât și în rapoartele privind finanțarea campaniilor” și „explora posibilitățile de consolidare a rapoartelor anuale ale partidelor politice și a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale, pentru ca să fie incluse toate entitățile asociate direct sau indirect cu acestea sau care sunt sub controlul lor în alt mod”.

Astfel, proiectul vine să ofere soluții aspectelor menționate de recomandările precizate supra. În acest sens, acesta propune **reglementarea mecanismului de raportare a surselor de venit și a cheltuielilor efectuate de către partidele politice prin inserarea obligativității de prezentare anuală a rapoartelor privind gestiunea financiară a activității acestora**. Formularul acestor rapoarte va fi aprobat de către Comisia Electorală Centrală și va fi obligatoriu pentru toate partidele politice. Raportul de gestiune financiară va fi unul complex care va permite reflectarea cât mai detaliată a operațiunilor financiare desfășurate de partidele politice, incluzând informații referitoare la: bunurile și veniturile partidului, inclusiv gruparea acestor venituri după tipul lor; toate donațiile oferite partidului, inclusiv suma donată, identitatea donatorului; cheltuielile, grupate în cheltuieli operaționale și de gestionare a bunurilor și obligațiile partidului).

Respectivele rapoarte vor fi verificate și analizate detaliat de Comisia Electorală Centrală, fiind ulterior plasate pe site-ul său oficial care va permite accesarea acestora de către factorii interesați. În cazul primirii alocațiilor de la bugetul de stat, partidele politice vor prezenta rapoartele sale și Curții de Conturi.

Novator este și faptul că pentru prima dată a fost inserată **obligativitatea comandării de către partidele politice** ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei **a auditului rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani**. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară va fi expediat Comisiei Electorale Centrale și Curții de Conturi, în cazul primirii de către partid a alocațiilor din bugetul de stat.

La capitolul donații, proiectul de lege a ținut cont de recomandările GRECO, iar amendamentele formulate se referă la:

- **reducerea limitelor pentru contribuțiile individuale** (persoana fizică – 20 de salarii medii lunare pe economia națională, persoana juridică – 40 de salarii medii lunare pe economia națională). Aceste limite au fost stabilite și pentru perioada electorală. Totuși, s-a propus majorarea plafonului maxim al surselor totale de venit obținute de un partid politic în urma donațiilor de la 0,1% la 0,25% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv. Diminuarea plafoanelor contribuțiilor individuale reprezintă una din recomandările înaintate, inclusiv și de Consiliul Europei;

- **descrierea detaliată a categoriilor de donații**, în formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau cu condiții mai favorabile decât valoarea comercială (de piață), achitarea unor bunuri și servicii utilizate de partid. Aceste donații urmează a fi reflectate în contabilitatea partidului la valoarea lor de piață;

- **detalierea procedurii de depunere și recepționare a donațiilor de către partidele politice**. Astfel, ținând cont și de recomandările GRECO (utilizarea sistemului bancar în scopul asigurării transparenței în procesul de acumulare a

donățiilor și efectuarea cheltuielilor), în proiect au fost incluse reglementări potrivit cărora donațiile în bani pentru un partid politic se efectuează prin operațiuni ale sistemului bancar (card bancar, transfer direct), iar identitatea donatorului se indică în documentul bancar. În cazul în care donatorul nu deține cont bancar și donația se efectuează în numerar, banii se depun la contul bancar al partidului. În cazul în care banii se vor depune în numerar la sediul partidului politic, persoana fizică va confirma depunerea donației prin semnarea unei declarații pe propria răspundere, care va fi păstrată de partid și va fi anexată la documentele contabile. Formularul declarației privind donația va fi aprobat de Comisia Electorală Centrală (recomandare formulată și de Consiliul Europei).

Totodată, proiectul **propune deschiderea de către partidele politice a unui cont bancar special unde vor fi transferate toate contribuțiile bănești acordate partidelor**, inclusiv donațiile și cotizațiile de membru. În scopul asigurării respectării transparenței în procesul finanțării partidelor politice, rechizitele acestui cont bancar se vor plasa pe pagina web a partidului, se vor indica în rapoartele anuale privind gestiunea financiară ale partidului și se vor comunica Comisiei Electorale Centrale.

Cu referire la cotizațiile de membru de partid, proiectul **propune ca, atât cotizația, cât și donația fiind reflectate separat în contabilitatea partidului și în rapoartele privind gestiunea financiară ale acestuia**. Acest amendament se fundamentează și pe recomandarea GRECO, potrivit căreia se impune necesitatea întreprinderii măsurilor adecvate pentru limitarea riscurilor ca cotizațiile de membru percepute de partidele politice să fie folosite cu ocolirea regulilor de transparență aplicabile donațiilor.

O atenție sporită a fost acordată finanțării din bugetul de stat a partidelor politice, precum și asupra modului de utilizare a acestor surse. Amendamentele înaintate la acest compartiment au avut drept scop crearea unor condiții mai echitabile pentru subiecții care vor fi în drept să pretindă la alocațiile de stat și să lărgescă cercul acestora. Astfel, partidele politice urmează să primească alocațiile din bugetul de stat în dependență de performanțele obținute la alegerile parlamentare sau cele locale.

De asemenea, proiectul de lege conține **reglementări menite să înlăture lacunele și contradicțiile existente la capitolul asigurării controlului asupra modului de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale**. În acest context, potrivit noilor reglementări, în calitate de organ independent de supraveghere și control în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, Comisia Electorală Centrală va fi responsabilă de:

- elaborarea instrucțiunilor și ghidurilor detaliate privind virarea, recepționarea și evidența donațiilor, a contribuțiilor non-financiare în beneficiul partidelor politice și a concurenților electorali, despre utilizarea acestora conform destinațiilor, precum și alte aspecte ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

- examinarea sesizărilor privind încălcarea legislației din domeniul finanțării partidelor politice și contestațiile privind încălcarea legislației din domeniul finanțării campaniilor electorale;

- aplicarea sau solicitarea aplicării sancțiunilor prevăzute de Codul electoral și Legea privind partidele politice pentru încălcarea prevederilor privind finanțarea campaniilor electorale și partidelor politice;

- sesizarea organelor competente în privința încălcărilor ce sînt pasibile de răspundere contravențională, penală sau cu privire la încălcarea legislației fiscale;

- aplicarea sancțiunii privind lipsirea de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru partidele politice care au comis încălcări la acest capitol.

Totodată, potrivit propunerilor de amendare, Comisia Electorală Centrală va avea competența de agent constatat, în persoana președintelui acesteia. Aceasta va fi abilitată cu atribuția de constatare a cauzelor contravenționale și întocmire a proceselor-verbale pe aceste cauze. Procesele-verbale cu privire la respectivele contravenții se vor remite spre examinare în fond instanței de judecată competente. În esență, Comisia Electorală Centrală, în calitate sa de agent constatat, va constata cauzele contravenționale ce vizează neprezentarea de către concurenții electorali a rapoartelor privind finanțarea campaniei electorale în termenele și în formatul stabilite; încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidelor politice și a mijloacelor din fondul electoral, inclusiv neprezentarea datelor de

identificare a donatorilor; neprezentarea de către partidele politice a raportului anual privind gestiunea financiară în termenul și formatul stabilit conform legii de către Comisia Electorală Centrală, inclusiv prezentarea datelor incomplete în raport etc.

Concomitent, proiectul vine să clarifice sistemul de sancționare, termenele de examinare a cauzelor ce vizează finanțarea activității partidelor politice și campaniilor electorale și subiecții unor astfel de cauze.

În acest context, proiectul propune amendamente la legislația penală și cea contravențională, fiind descrise noi componente de infracțiuni și de contravenții la capitolul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. Acest fapt va permite constatarea și sancționarea adecvată a subiecților ce se fac vinovați de comiterea fapte menționate supra.

Pornind de la faptul că examinarea și constatarea încălcărilor la capitolul finanțării campaniilor electorale își au relevanța doar în perioada electorală, consecințele cărora nu pot fi remediate după expirarea acestei perioade, s-a propus **înlăturarea termenilor de prescripție pentru examinarea contestațiilor în privința finanțării campaniilor electorale**. Prin această măsură se propune aplicarea pîrghiilor de constrîngere, în funcție de gravitatea faptelor săvîrșite, față de partidele politice care s-au înregistrat în calitate de concurenți electorali și care au comis încălcări la capitolul finanțării campaniei electorale.

3. Reglementările corespundente ale legislației comunitare

În procesul de elaborare a proiectului de lege s-a ținut cont de Recomandarea Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei nr. 4 (2003) cu privire la regulile comune împotriva fenomenului de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și recomandările expuse în Raportul de evaluare a Republicii Moldova la capitolul „Transparența finanțării partidelor politice”.

În ce privește legislația comunitară, ținem să precizăm că la nivelul Uniunii Europene domeniul care cade sub incidența prezentului proiect de lege nu este reglementat, fiecare stat fiind competent să-l reglementeze individual.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare, în limita cotei procentuale ce va constitui nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație. Totuși, în conformitate cu Art. VIII din proiect prevederile ce țin de finanțarea partidelor politice din bugetul de stat vor intra în vigoare începînd cu 1 iulie 2017 în privința alegerilor parlamentare și 1 ianuarie 2015 în privința alegerilor locale generale.

Termene de implementare stabilite de proiect nu sunt unele noi, acestea regăsindu-se deja în prevederile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, care în prezent stabilesc că normele ce țin de finanțarea partidelor politice din bugetul de stat se vor aplica cu începere de la 1 iulie 2017 pentru alegerile în Parlament și de la 1 iulie 2015 pentru alegerile locale generale. La etapa adoptării prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 a fost consultată poziția Ministerului Finanțelor, care va putea asigura acoperirea financiară în termenele stabilite.

5. Impactul proiectului

Proiectul va contribui la ajustarea legislației naționale la recomandările GRECO privind „Transparența finanțării partidelor politice”, stabilirea modalității de raportare a finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, crearea mecanismului de supraveghere și control a finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, stabilirea măsurilor de sancționare proporționale și corespunzătoare încălcărilor legislației admise în domeniul finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, precum și la sporirea transparenței întregului proces de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale.

6. Obiecțiile și recomandările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Proiectul respectiv a fost coordonat cu organele interesate. În mod special a fost solicitată opinia Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție, Curții de Conturi, Ministerului Finanțelor, asociației obștești „Transparency International - Moldova”, asociației obștești „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”, precum și tuturor partidelor politice.

În adresa Ministerului Justiției au fost remise opiniile, comentariile și recomandările ale 8 instituții, fiind formulate 57 obiecții/recomandări/comentarii. Acestea au fost incluse în sinteza anexată la proiect și care au fost luate în calcul la definitivarea proiectului.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, iar obiecțiile expuse în raportul de expertiză au fost luate în calcul în momentul pregătirii variantei finale a proiectului de lege.

Ministru

Oleg EFRIM